

ชื่อหนังสือพิมพ์	วันที่	ปีที่	ฉบับที่	หน้า
ไทยนิวส์	3 ส.ค. 2555	43	15402	5

มรดกล้านนา

โบราณการตายล้านนา (๕)

วิธีการจัดการกับศพโบราณบางอย่างยังยึดถือปฏิบัติ บางอย่างมีการปรับเปลี่ยน และบางอย่างก็เลิกปฏิบัติไปแล้ว อาทิ ตายนอกบ้านห้ามนำศพเข้าบ้าน ตายช่วงสงกรานต์ และตายวันเดือนดับห้ามเก็บศพไว้ค้างคืน ห้ามเผาหรือฝังศพช่วงเที่ยงวัน ให้เอาศพที่ตายก่อนไปทิ้งหลัง ห้ามต้อนรับคนไปส่งศพเข้าป่าช้า ห้ามเผาศพในเขตเมือง เป็นต้น

ตายนอกบ้านห้ามนำศพเข้าบ้าน

คำภีร์ “มูลขัตติยพะ” กล่าวว่า “คนตายยังนอกบ้าน บ่ควรเอาเข้าในบ้าน คนเอาเข้าบ้านนั้น ก็มักฉิบหาย โภยาพยาธิก็มักบังเกิด แลไฟจักไหม้ เหตุนั้น บ่ควรเอาคนตายนอกบ้านเข้ามาในบ้านแล” คือ ศพที่ตายนอกบ้าน ห้ามนำเข้าบ้าน หากฝ่าฝืนกระทำ มัก

หาย โรคภัยบังเกิด และมักมีอัคคีภัย เหตุนี้จึงไม่ควรนำศพที่ตายนอกบ้านเข้าไปในบ้าน

ตายช่วงสงกรานต์และวันเดือนดับ

ในคำภีร์ “มูละโลกหลวง” ว่า “วันสังขานต์ไป วันเนา วันเดือนดับ คนหากตายตั้งอัน บ่ควรไว้แรมคืน โภยะจักบังเกิด อายุบ่ยืน มักฉิบหายเจ็ดเช่นลูกเข่นหลานแล” หมายความว่า หากมีคนตายในวันมหาสงกรานต์ วันเนา และวันเดือนดับ(แรม ๑๔/๑๕ ค่ำ) ห้ามเก็บศพไว้ค้างคืน มิฉะนั้น ภัยอันตรายจะบังเกิด อายุคนในเรือนจะสั้น และจะประสบภัยพิบัติถึงเจ็ดชั่วโคตร ห้ามเผาหรือฝังศพช่วงพระอาทิตย์ขึ้นเที่ยงวันและพระอาทิตย์ตกดิน

เรื่องนี้ปรากฏในคำภีร์ “มูลขัตติยพะ” ว่า “ยามวันขึ้นฟ้า ยามวันเที่ยง แลยามวันตกดิน บ่ควรปลงยังขอนแก่น เป็นเหตุอันขัด แพ้บ้านน้กแล” แปลความว่า ช่วงพระอาทิตย์ขึ้น ช่วงเที่ยงวัน และช่วงพระอาทิตย์ตก อย่าได้เผาหรือฝังศพ มิฉะนั้น จะเกิดเภทภัยในหมู่บ้าน

ให้เอาศพที่ตายก่อนไปทิ้งหลัง

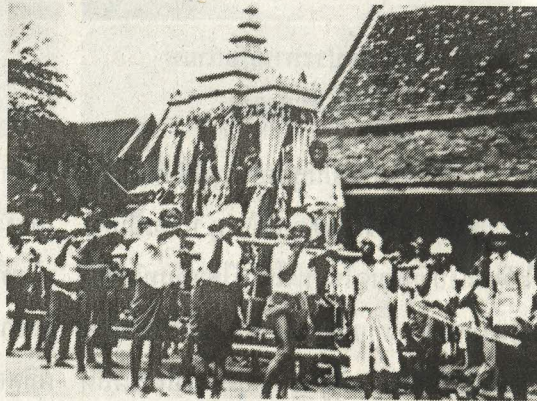

ชื่อหนังสือพิมพ์	วันที่	ปีที่	ฉบับที่	หน้า
ไทยนิวส์	3 S.A. 2555	43	15402	5

กรณีที่ชุมชนหรือหมู่บ้านมีการตายสองคน คัมภีร์ “มูลโลกหลวง” กล่าวว่า “บ้านเดียวหากตายสองคน ก็ควรปลงผู้ล่วงก่อน คั้นรดกกองหลัวแล้ว ใส่ไฟแล้ว ควรคืนมาเอาผู้ตายก่อนไป ผีว่าตายวันเดียวยามเดียวกันนั้น ก็ควรปลงผู้เป็นพยาธิเมินนานไปก่อนแล้ว” ความว่า ในหมู่บ้านเดียวกัน มีการตายสองคน ให้มาผู้ตายทีหลังไปป่าช้าก่อน พอไปถึงกองฟอนแล้วจุดไฟเผา จึงค่อยกลับไปเอาศพที่ตายก่อนไปเผาทีหลัง และหากตายพร้อมกัน ก็ควรเผาศพที่ใช้เวลาในการป่วยมากกว่าก่อน

ห้ามต้อนรับคนส่งศพเข้าป่าช้า

ตามคัมภีร์โบราณที่ชื่อ “พิชญธามนางธรรณี” กล่าวว่า “คนตายแล้วห้ามเข้าป่าช้า คนอันอยู่ในป่าช้านั้นออกมาต้อนรับก็บัดจกตายห่วยกันไปขาดแล” คือ ขณะที่นำศพเข้าเขตป่าช้า ห้ามคนที่อยู่รอบในป่าช้าพากันออกไปต้อนรับ

หากฝืนปฏิบัติก็จะมีตายตามกันไปเรื่อย ๆ ไม่ขาดสาย

ห้ามเผาศพในเขตเมือง

ใน “ตำนานสิบห้าราชวงศ์” กล่าวไว้ว่า “เอาขอนผิสงสะการเผาในบ้านในเมืองนั้น ขีด บัดี้แท้แล” ความว่า หากเผาศพในเขตเมือง ก็จะเกิดความเป็นอัปมงคล

ยุคปัจจุบัน ศพที่ตายในและตายนอกบ้านนิยมตั้งศพไว้ที่วัด ศพที่ตายวันสงกรานต์หรือวันเดือนดับไม่มีการยึดถือแล้ว ส่วนการฝังศพเผาศพจะเลือกเผาเฉพาะตอนบ่าย ศพที่ตายทีหลังให้เอาไปป่าช้าก่อนยังเป็นธรรมเนียมปฏิบัติกันอยู่ การเผาศพในเมืองมีเฉพาะศพของพระเถระผู้ใหญ่บางวัด ส่วนการต้อนรับคนส่งศพเข้าป่าช้าพบเห็นโดยทั่วไป เพราะมีการยกน้ำดื่มออกไปต้อนรับ ซึ่งถือเป็นน้ำใจของเจ้าภาพโดยไม่รู้มาก่อนว่าจะเป็นสิ่งที่ส่งผลร้ายต่อชุมชน.

สนั่น ธรรมธิ

สำนักส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

(ภาพประกอบจากเว็บ<http://www.songsakarn.com/forum/viewthread.php?tid=5934&extra=page%3D1>)